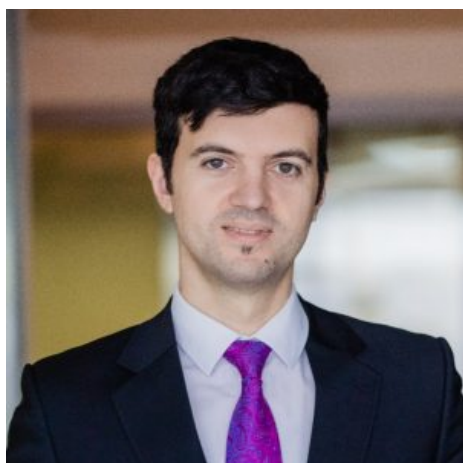

România a ratificat Convenția multilaterală – ce aduce nou pentru companii?

Autori: Alex Slujitoru și Răzvan Brătilă, Avocați, Băncilă, Diaconu și Asociații SPRL

La patru ani și jumătate de la semnarea ei la Paris, România ratifică și ea *Convenția multilaterală pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor*. Documentul acționează ca un protocol ce vizează modificarea mai multor tratate fiscale, încercându-se, astfel, crearea unui mecanism general și eficace prin care să poată fi evitate renegocierile bilaterale ale tratatelor de evitare a dublei-impuneri. Dar, total inexplicabil, România a ales să nu aplice prevederile Convenției referitoare la arbitraj, cele la care contribuabilii pot apela atunci când consideră că au fost impozitați contrar prevederilor unui tratat de către jurisdicțiile contractante, iar autoritățile fiscale statale nu reușesc să ajungă la un acord amiabil în acest sens. Ce efecte ar putea avea această implementare incompletă asupra companiilor?

Convenția multilaterală modifică tratatele fiscale încheiate de două sau mai multe țări și introduce mai multe prevederi și măsuri ce împiedică transferarea în mod artificial a profiturilor către alte jurisdicții. Astfel, deși Convenția multilaterală reprezintă un pas în direcția corectă pentru eliminarea problemei erodării bazei impozabile și a transferurilor profiturilor, oferind mai multă previzibilitate

și claritate legislativă, modalitatea în care România a ratificat-o nu aduce totuși beneficiile la care contribuabilii sperau, mai ales cele care ar fi ținut de eliminarea efectivă a dublei-impuneri (companiile sunt impozitate în două state pentru același venit).

Mai exact, România va implementa în cadrul tratatelor sale fiscale vizate dispoziții precum: modificarea preambulului din acordurile fiscale, pentru a include în mod expres că, deși scopul tratatelor este evitarea dublei-impuneri, aplicarea acestora nu poate în niciun caz crea oportunități de neimpozitare, impozitare redusă sau de evitare a impozitării. Astfel, se încearcă eliminarea posibilității unui contribuabil de a se sustrage de la plata impozitelor prin interpretarea coroborată a unor neconcordanțe din legislația fiscală sau prin exploatarea unor prevederi lacunare sau neclare dintr-un anumit tratat.

Odată cu aplicarea Convenției, vor fi eliminate și beneficiile acordate contribuabilului printr-un tratat fiscal de eliminare a dublei-impuneri, dacă se va constata că scopul sau unul dintre scopurile principale pentru încheierea oricărui

aranjament sau tranzacții de către contribuabil a fost tocmai obținerea respectivelor beneficii. Măsura este menită să descurajeze tranzacțiile artificiale efectuate în vederea obținerii unei impozitări mai reduse într-un alt stat, în condițiile în care activitatea generatoare de profit a fost efectuată în celălalt stat.

Rămâne de văzut, desigur, care va fi modalitatea practică prin care autoritățile fiscale vor analiza în ce măsură o anumită tranzacție a fost efectuată cu scopul de a beneficia de o scutire sau diminuare de impozit, dacă luăm în considerare controversesele deja existente în materie fiscală privind

criteriile luate în considerare de organele fiscale când reîncadrează sau nu iau în considerare o tranzacție în conformitate cu art. 11 din Codul fiscal.

Tot prin Convenție vor fi introduse reguli referitoare la impozitarea dividendelor plătite de o societate rezidentă. Spre exemplu, se prevede că scutirea de impozit sau impozitarea redusă a dividendelor va avea loc doar în măsura în care beneficiarul deține capitalul generator de dividende pentru o perioadă mai mare de 365 de zile, eliminându-se posibilitatea de a efectua transferuri de capital între societăți afiliate, cu scopul de a beneficia de scutirea de impozit pe dividende într-un anumit stat.

Dar alegerea României de a nu opta la acest moment pentru soluționarea divergențelor dintre state prin arbitraj (respectiv, printr-un tribunal arbitral compus din persoane fizice cu experiență în aspecte de drept fiscal internațional), creează un dezavantaj considerabil contribuabililor, care se văd, astfel, lipsiți de un instrument esențial pentru constrângerea statelor în aplicarea unui tratament fiscal corect și coerent. Practic, fără arbitraj, dacă jurisdicțiile contractante nu reușesc să se înțeleagă amiabil (aspect extrem de prezent în practică), nu există nicio modalitate de deblocare a situației, iar contribuabilul este singurul prejudiciat.

Intrarea în vigoare a Convenției pentru România, va avea loc în termen de trei luni de la data la care Ministerul Finanțelor va depune la OCDE instrumentul de ratificare al Convenției. Nici Legea nr. 5/2022, prin care a fost ratificată Convenția, și nici Ministerul Finanțelor nu au indicat când va avea loc depunerea efectivă a instrumentului de ratificare. Potrivit informațiilor OCDE, acest lucru nu s-a întâmplat până la ora actuală.

Ulterior intrării în vigoare a Convenției, este esențial ca societățile cu prezență multinațională care vor să aplice

dispozițiile din anumite tratate fiscale să le coroboreze singuri (sau cu ajutorul consultanților) cu prevederile Convenției multilaterale, deoarece România nu are obligația, ci doar dreptul de a dezvolta versiuni consolidate ale tratatelor, astfel cum au fost modificate.

Nu putem spera decât faptul că România, dându-și seama într-un final că dubla-impunere reprezintă în continuare o problemă reală pentru contribuabilii cu prezență multinațională și, în consecință, și pentru statul român, prin diminuarea investițiilor străine, vor adopta și celelalte instrumente utile prevăzute de Convenție pentru eliminarea dublei-impuneri, cum ar fi procedura arbitrajului.

DUNCEA, ȘTEFĂNESCU & ASOCIAȚII repurtează un succes important în instanțele naționale și câștigă definitiv un litigiu însemnat privind o practică des întâlnită a autorităților, dar eronată, în aplicarea corectă a

prevederilor legale ce vizează TVA

Echipa practicii de drept fiscal din cadrul **SCA Duncea, Ștefănescu & Asociații**, coordonată de **av. Adriana DUNCEA** –Partener Senior și **Răzvan ENACHE** – Partener & Head of Tax, a reprezentat cu succes o companie (lider global pe piața de tehnologie auto) într-un litigiu soluționat definitiv de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Practic, problema principală supusă atenției instanței de judecată a vizat dreptul de exercitare a scutirii de TVA în cazul livrărilor intracomunitare, prin prisma condițiilor de formă necesare a fi îndeplinite, potrivit legislației în domeniu.

În acest sens, menționăm faptul că litigiul a avut ca obiectiv anularea unei decizii de impunere emisă de autoritatea competentă din cadrul ANAF, prin care se impunea în sarcina companiei obligația de a colecta TVA pentru livrările intracomunitare pentru care aceasta nu a prezentat documentul specific de transport (*i.e.* CMR).

În raport de susținerile formulate atât în fond, cât și în recurs, ambele instanțe de judecată au sancționat interpretarea eronată a ANAF în acest caz, în sensul în care au concluzionat că justificarea livrării intracomunitare trebuie să fie probată cu **un document care să ateste că bunurile au fost transportate din România în alt stat membru, și nu cu un document specific de transport (*i.e.* CMR).**

„Suntem bucuroși de contribuția adusă la aplicarea corectă a prevederilor legale în materia TVA și implicit de contribuția adusă la formarea în România a unui cadru fiscal coerent, în măsură să ajute la considerarea României ca fiind o destinație de investiții predictibilă și atractivă”, a declarat Adriana

DUNCEA – Partener Senior în cadrul Duncea, Ștefănescu & Asociații.

„Soluția pronunțată reprezintă încă o piatră așezată la temelie consolidării unei interpretări corecte și firești a legislației fiscale de către autoritățile competente române, respectiv aceea potrivit căreia fondul unei tranzacții primează în raport cu forma acesteia”, a declarat Răzvan ENACHE – Partener al DS Tax Advisory Services.

Controverse în livrările intracomunitare de bunuri. Confuzia autorităților și instanțelor înlăturată de ICCJ – nou succes al avocaților de la Băncilă, Diaconu și Asociații

După șapte ani de litigii, o companie a obținut din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție recunoașterea scutirii la plată a TVA pentru o livrare intracomunitară de bunuri, contestată de Curtea de Apel Craiova și, prin urmare, i s-au restituit și sumele achitate ca obligații suplimentare, ca și dobânda legală aferentă. Importanța deciziei este dată de faptul că majoritatea instanțelor nu recunosc deducerile de TVA pentru livrările intracomunitare de bunuri și nici documentele așa cum sunt ele prevăzute de legea fiscală – factura și documente de transport. Victoria în instanța supremă a fost obținută de o echipă de avocați din cadrul Băncilă, Diaconu și Asociații (Magdalena Visalon, Cristina Bighiu, Răzvan Brătilă), condusă de **Emanuel Băncilă și Alex Slujitoru.**

O firmă americană, lider global în domeniul semiconductoarelor, transportă în 2013 bunuri în afara României și le depozitează în Ungaria. Transportul era scutit de TVA, dat fiind faptul că și Ungaria, și România erau țări membre ale Uniunii Europene. Ulterior, pentru că bunurile în discuție urmau să fie transportate pe mare, ele revin în România în vederea expedierii către cumpărătorul final. Firmei nu i se recunoaște, însă, că a efectuat o livrare intracomunitară, care beneficiază de scutirea de TVA.

Prima contestație este depusă de companie în 2015, care îi

este respinsă ca tardivă reclamantei, deși aceasta fusese depusă la serviciul de curierat din Statele Unite ale Americii în termenul legal. Urmează două cicluri procesuale și o casare cu trimitere spre rejudecare: instanțele de judecată anulează în mod definitiv decizia organului de soluționare a contestației, obligând soluționarea pe fond a contestației fiscale. Contestația fiscală este respinsă, însă, ca neîntemeiată, astfel că litigiul avansează în instanță.

În anul 2020, după soluționarea unui conflict negativ de competență de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Curtea de Apel Craiova, interpretând legea în mod greșit și cu o fractură logică evidentă, respinge acțiunea reclamantei. Astfel, pe de o parte, Curtea de Apel Craiova reține că societatea reclamantă nu este îndreptățită la scutirea de TVA pentru livrarea intracomunitară de bunuri, deși aceasta deținea toate documentele cerute de lege în acest sens (printre altele, facturi întocmite în mod legal și documente de transport CMR).

Instanța de judecată alege, în schimb, să își întemeieze soluția pe alte documente și fapte neprevăzute de legislația fiscală (cum ar fi: foi de parcurs ale mijloacelor de transport, diagrame tahograf, note explicative ale reprezentanților societăților de transport), care, oricum nu ilustrau o imagine completă și fidelă a operațiunilor desfășurate de reclamantă, astfel cum a fost dovedit.

Mai mult, Curtea de Apel Craiova, constată că bunurile nu ar fi trecut granița către Ungaria, deși firma a prezentat dovezi care arătau clar că bunurile au reintrat pe teritoriul României. Prin acest raționament instanța de judecată a încălcat orice logică, considerând că nu poate fi reținut că bunurile nu au fost transportate în Ungaria, deși existau dovezi că bunurile în discuție au reintrat din Ungaria, înapoi, pe teritoriul României.

Deznodământul a venit la mai bine de 6 ani de la prima

contestare a actelor administrative fiscale: Înalta Curte de Casație și Justiție în mod judicios a casat hotărârea nelegală a instanței de fond și a anulat cu titlu definitiv actele administrative fiscale atacate de Societate, reținând temeinicia argumentelor avocaților Băncilă, Diaconu și Asociației SPARL.

Aderarea României la OCDE: suntem oare pregătiți? La capitolul fiscalitate – nu

Autori:

Adrian Rus, Partener, Liderul practicii de prețuri de transfer, EY România

Alex Slujitoru, Partener, Coordonatorul practicii de inspectii și controverse fiscale, EY România

Știrea că România ar putea fi una dintre țările membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) într-un orizont mic de timp este binevenită și de salutat. Mai ales că unul dintre principalele impedimente în discuțiile din anii trecuți a venit și din zona fiscală (respectarea Legii Responsabilității Fiscal-Bugetare, flexibilitate și spațiu fiscal), noul impuls în negocierile de aderare ar putea însemna că România a progresat în zona fiscală și, mai ales, ar putea semnala o recunoaștere a progreselor realizate în nenumărate zone de impact pentru taxarea corespunzătoare a profiturilor în locurile în care se desfășoară activitatea economică și se creează plus-valoarea. Este oare acest progres suficient pentru a ne asigura că România ajunge în sfârșit în rândul țărilor ce dețin economii de piață stabile și puternice?

Conform celui mai recent raport al OCDE cu privire la România – „Making Dispute Resolution More Effective – MAP Peer Review Report, Romania”, dat publicității în 25 mai 2021, per total, România îndeplinește mai puțin de jumătate din elementele „Acțiunii 14 Standarde Minime”, deși a reușit să remedieze o serie de deficiențe identificate de OCDE.

Spre exemplu, OCDE a constatat că, deși România are o rețea dezvoltată de tratate fiscale și este parte la Convenția privind eliminarea dublei impunerii în legătură cu ajustarea profiturilor întreprinderilor asociate 90/436/CEE (EUAC), aproximativ o treime din tratate nu conțin dispoziții privind implementarea acordului amiabil privind eliminarea dublei

impuneri, indiferent de termenele de prescripție prevăzute de legea română. Aproximativ un sfert din tratate nu prevăd un termen de formulare a solicitării de eliminare a dublei impuneri, iar aproximativ o zecime din tratate nu conțin posibilitatea celor două state de a discuta și alte cazuri decât cele care se încadrează expres în tratat.

OCDE a mai constatat că România nu are un plan care să vizeze tratatele ce excedează Convenției multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor, deși și-a propus să rezolve aceste probleme prin semnarea și ratificarea ei, fapt care ar impune modificarea unui număr semnificativ din tratatele existente.

Mai important, OCDE subliniază că România nu îndeplinește un element major din „Acțiunea 14 Standarde Minime”, și anume prevenirea apariției disputelor, deoarece nu permite aplicarea acordurilor de preț în avans (APA) aceluiași tranzacții efectuate, dar în perioadele anterioare, necuprinse în mod expres în APA emise.

Totodată, OCDE a reținut că, deși România permite accesul contribuabililor la procedura acordului amiabil privind eliminarea dublei impuneri, informațiile disponibile public cu privire la această procedură sunt foarte limitate, neexistând transparență cu privire la activitatea autorității române competente în această privință. Mai mult, OCDE semnalează că inclusiv „profilul României”, alcătuit pe baza informațiilor furnizate de aceasta nu corespunde politicii și practicilor efective ale autorității competente.

Și, dacă privim la rapoartele publice, informațiile sunt contradictorii. Din informațiile furnizate de ANAF, în 2019 au fost finalizate trei proceduri amiabile, fiind în curs de derulare alte 61 de proceduri amiabile în diverse stadii de soluționare, în scopul eliminării dublei impuneri. Mai mult, ANAF nu precizează potrivit căror prevederi au fost finalizate

cele trei (EUAC sau tratate de evitare a dublei impuneri).

În primul semestru al anului 2020, ANAF anunță ca fiind finalizate cinci proceduri amiabile, prin „Notă de închidere a procedurii amiabile”, patru dintre ele în baza acordurilor sau convențiilor pentru evitarea/eliminarea dublei impuneri încheiate de România cu state membre UE și una în baza EUAC. Cu toate acestea, în *Raportul de performanță privind întreg anul 2020*, ANAF nu mai face vreo referire la procedurile amiabile, nici măcar la cele amintite în raportul privind semestrul I.

La nivelul lui 2021, ANAF raportează pentru primele șase luni din an că „au fost soluționate opt cereri de inițiere a procedurii amiabile”.

Or, dacă privim în ansamblu aceste informații, am putea crede că asistăm la o schimbare de optică a autorității fiscale. Astfel, dacă inițial era implicată în proceduri amiabile pe care le și soluționa (chiar dacă nu cunoaștem cum), mai apoi a început să „închidă” aceste proceduri (deși nota de închidere nu pare să echivaleze cu o decizie sau acord de eliminare a dublei impuneri), pentru ca în prezent să pară că „soluționează” nu proceduri amiabile, ci „cereri de inițiere a procedurilor amiabile”.

Toate aceste nu sunt decât aspecte ce ne îndreptățesc să credem că autoritățile mai au mult de lucru și de îndreptat până când aderarea chiar se va produce. Mai ales în condițiile în care procesul de aderare include o evaluare riguroasă și detaliată din partea a mai mult de 20 de comitete tehnice (cel de fiscalitate fiind doar unul dintre acestea) a alinierii României la standardele, politicile și practicile OCDE.

Ca rezultat al acestor revizii tehnice și înainte de orice invitație de a deveni membru în organizație, vor trebui implementate schimbări în legislație și în practicile autorităților pentru a îndeplini standardele OCDE, care ar

putea reprezenta un catalizator puternic pentru reforme importante.

Nu există un termen limită pentru finalizarea procesului de aderare, însă nu este de ignorat faptul că sunt și alte țări în competiție și ratarea acestui val de aderare poate împinge șansa României într-un viitor îndepărtat. Rezultatul și durata procesului depind de abilitatea României de a se adapta și alinia cu standardele OCDE și a adopta cele mai bune practici ale organizației. Și, cum fiscalitatea este domeniul unuia din cele peste 20 de comitete, am putea începe cu eliminarea efectivă a dublei impuneri.

Auditorul și inteligența artificială, un parteneriat de viitor

Autor: Alina Făniță, CEO & Partener, PKF Finconta

Volumul din ce în ce mai mare de date din audit, evoluția tehnologiei și dinamica domeniului sunt trei elemente care au condus la modificări substanțiale ale muncii de auditor în ultimii ani. Dar ceea ce urmează este și mai revoluționar. Auditorii viitorului vor folosi instrumente complexe de analiză a datelor, inteligență artificială (IA) și metode calitative avansate ca să genereze impact pozitiv în plan strategic, ca intermediari de cunoștințe și generatori de

prognoze.

Concepută să funcționeze cu diferite niveluri de autonomie, tehnologia ce utilizează inteligența artificială implică colectarea și/sau introducerea unor cantități mari de date relevante pentru o anumită sarcină și construirea unui set de reguli care ajută sistemul să învețe din acele date pentru a determina cum să efectueze eficient sarcinile alocate în prezent și viitor. Cu alte cuvinte, utilizează algoritmi pentru a identifica modelele subiacente, în general ascunse vederii.

Impactul tehnologiei Robotic Process Automation

Dar cum funcționează o astfel de abordare în cazul auditului? Multe sarcini de audit iterativ pot fi efectuate mai eficient folosind Robotic Process Automation (RPA). După ce datele de la entitățile auditate sunt încărcate în sistem, tehnologia RPA poate identifica inconsecvențele și valorile aberante pe care auditorii umani le pot ulterior analiza și rezolva.

Puterea tehnologiilor bazate pe Robotic Process Automation poate fi, de asemenea, valorificată pentru a lua în considerare mai multe variabile și poate fi programată pentru a furniza alerte diferitelor părți interesate. Apoi algoritmi IA pot fi utilizați pentru a clasifica și grupa entități, în timp ce un modul de analiză a riscurilor conceput tot pe bază de inteligență artificială poate calcula un scor privind sursa creșterii riscului și natura acestuia. Acest modul de analiză a riscurilor poate fi programat pentru a lua în considerare diferite criterii, cum ar fi materialitatea, volumul și clasa tranzacțiilor, sensibilitatea și complexitatea pentru a clasifica entitățile auditate.

Impactul Inteligenței Artificiale asupra Auditului

Inteligența artificială poate ușura procesul de auditare, deoarece ajută la îndeplinirea mai eficientă a multor sarcini care necesită timp. Mai mult, inteligența artificială ajută la

eliminarea limitărilor inerente ale eșantionării prin utilizarea diferitelor puncte de control pentru a analiza tranzacțiile și a le clasifica pe categorii de risc. Folosirea algoritmilor IA pentru a mapa punctele de control permite revizuirii cu un singur clic, iar tranzacțiile cu risc ridicat pot fi căutate rapid sau pot fi trimise ca alerte auditorilor.

În mod similar, instrumentele de optimizare a căutării sunt la fel de utile în identificarea achizițiilor de mare valoare. Optimizarea căutării este eficientă și în auditurile de venituri, deoarece IA poate identifica rapid neregulile și anomaliile declarațiilor fiscale, cum ar fi declarațiile care arată pierderi frecvente, rate negative ale profitului brut și net și tratamente fiscale diferite aplicate bunurilor similare.

Impactul tehnologiei de Recunoaștere Optică a Caracterelor

Recunoașterea optică a caracterelor care ajută la automatizarea extragerii anumitor informații din câmpurile fixe ale documentelor în diferite formate și folosirea algoritmilor care reconciliază datele de colectare a veniturilor pentru elaborarea concluziilor auditului. În viitor această tehnologie va deveni din ce în ce mai mult o realitate a practicării acestei profesii. Dispunând de o cantitate uriașă de date și de cele mai performanțe instrumente de analiză și vizualizare, auditorii pot să identifice și să răspundă riscurilor potențiale, pot vedea tendințe și tipare care nu ar fi vizibile printr-o abordare statistică de eșantionare.

În concluzie

Exemple ale multiplelor funcționalități și aplicații ale inteligenței artificiale pot continua. Ce este important de reținut este că IA ajută în mod semnificativ la realizarea auditului prin instrumente care identifică modele și excepții pentru investigații suplimentare de către auditorii umani. Cu

aceste instrumente crește posibilitatea realizării unui audit eficient la distanță. Totuși, inteligența artificială nu poate înlocui oamenii și scepticismul profesional al auditorilor. În timp ce sistemele bazate pe tehnologia IA pot indica riscul, auditorii umani sunt necesari pentru a investiga în continuare condițiile reale, cauzele și efectele acestuia.

Funcția de audit trece printr-un proces de transformare revoluționar. Accesul la informație, fluidizarea proceselor, informația și analiza de calitate consolidează încrederea piețelor de capital în valoarea opiniei de audit. Automatizarea facilitează eliminarea activităților manuale lăsând timp auditorilor să se ocupe de chestiunile care contează cel mai mult.

Alex Milcev, EY: Suntem în fața unei schimbări fundamentale de paradigmă. Asistăm la un nou nivel al relației ANAF-contribuabil

Viteza apariției unor noi reglementări, a digitalizării autorităților fiscale, transparența din ce în ce mai mare impusă companiilor, materializată atât printr-un număr de raportări în creștere, cât și printr-un nivel crescut de detaliu al informațiilor cerute, progresele tehnologiei sunt principalii factori care duc la redefinirea modului în care funcționează departamentele fiscale ale companiilor și tot atâtea elemente de atenție pentru companii. Aceasta ar fi, pe

scurt, concluzia prezentărilor realizate de **specialiștii EY în cadrul Conferinței sale anuale fiscale**. Dar, în ciuda dificultăților cu care s-au confruntat și se vor confrunta agenții economici, aceștia dau dovadă de reziliență: în jur de 60% dintre companii anticipează o cifră de afaceri în creștere pentru 2022, cum relevă datele unui studiu EY, realizat în preambulul Conferinței.

„Suntem în fața unei schimbări fundamentale de paradigmă. Asistăm la un nou nivel al relației ANAF-contribuabil prin cele trei raportări noi anunțate pentru 2022 – SAF-T, RO e-factura și RO e-transport. Viteza cu care se implementează aceste schimbări digitale este cu totul remarcabilă. Este clar că peste un an raporturile cu fiscul din România vor arăta diferit pentru contribuabili. Mari sau mici, companiile trebuie să conștientizeze acest lucru și să fie pregătite pentru a face față noilor cerințe, dar și unei nevoi de resurse umane, resurse financiare, dar mai ales de noi abilități”, a avertizat **Alex Milcev**, Liderul practicii de asistență fiscală și juridică EY România și Moldova.

La rândul lor, fiecare dintre partenerii EY a atins principalele tendințe din sfera fiscală. **Miruna Enache**, Liderul Diviziei de Asistență Fiscală în Tranzacții, a explicat **cum poate afecta companiile locale viitoarea Directivă europeană privind introducerea unui impozit minim de 15%**. *„Dacă impozitul minim nu este colectat într-o țară non-EU, unde este situată o entitate din grup, țările membre (inclusiv România) pot aplica Regula Plăților de Impozit, colectând o parte din impozitul suplimentar, în funcție de numărul de angajați și de active”,* a spus **Miruna Enache**.

Implicațiile fiscale, dar și din perspectivă imigraționistă datorate flexibilizării „maxime” a muncii și folosirii intense a tehnologiei în prestarea de activități profesionale au fost tratate de **Claudia Sofianu**, Liderul Departamentului de Impozit

pe Venit și Contribuții Sociale. Deoarece în ultimii doi ani mulți angajați au putut munci de oriunde, au apărut situații greu de clarificat în baza reglementărilor legislative „clasice” – de la deciderea locului taxării, la încercarea de evitare a dublei impuneri sau la analiza riscului de sediu permanent într-un alt stat. *„Conform sondajelor EY globale și locale din ultimul an, majoritatea companiilor par în continuare nepregătite pentru monitorizarea forței lor de muncă, pentru analiza implicațiilor complexe generate în zona fiscalității persoanelor fizice, a asigurărilor de contribuții sociale și politică imigraționistă, în identificarea unor noi modalități de colaborare, în condițiile în care forța de muncă este deficitară”*, a mai spus Sofianu.

„Efervescenta” agendei de transformare a administrării fiscale și agilitatea cu care contribuabilii vor adresa conformarea la noile raportări – SAF-T, e-factura, sistemul RO e-transport – vor contribui la succesul adresării

inspecțiilor fiscale din anii care urmează, dar și a gestionării mai eficiente a raportărilor fiscale, a apreciat, la rândul său, **Georgiana Iancu**, Liderul Departamentului de Taxe Indirecte. *„Pentru moment, înțelegerea cerințelor de raportare pentru diverse spețe sau structuri de business, identificarea sursei datelor și volumetria datelor sunt printre cele mai frecvente provocări cu care se confruntă marii contribuabili care au început implementările SAF-T”*, a

punctat **Georgiana Iancu**. Dincolo de provocările și complexitatea inerente raportării SAF-T, o implementare corectă poate permite, pe termen mediu, accesarea acelor beneficii pe care specialiștii EY au insistat să le sublinieze și până acum: timpi reduși de control fiscal, costuri mai reduse de conformare fiscală, simplificarea sau chiar eliminarea altor declarații fiscale.

Inspectiile fiscale și evoluția lor, dar și aplicarea amnistiei sau a eșalonării au fost subiectele dezvoltate de **Emanuel Băncilă**, Liderul practicii de litigii și dispute fiscale al Băncilă, Diaconu și Asociații. *„Contribuabilii trebuie să conștientizeze această nouă oportunitate a eșalonării simplificate, fără garanții, care se aplică pentru orice creanță fiscală – chiar și celor ulterioare datei de 31 martie 2020. Totodată, recomand și valorificarea amnistiei fiscale prelungite până la 30 iunie 2022”*, a precizat Băncilă.

Subiectul **prețurilor de transfer** a fost detaliat de **Adrian Rus**, Liderul Departamentului de Prețuri de Transfer, care a spus că este posibil ca, dat fiind volumul mare de informații aflat la dispoziția autorităților fiscale și schimbul de informații între autorități, contribuabilii ar trebui să se aștepte la o creștere a numărului și intensității controalelor fiscale în privința prețurilor de transfer, aspect confirmat de reprezentanții ANAF. *„Pandemia a schimbat radical datele problemei și punctele de referință în ceea ce privește domeniul prețurilor de transfer. România nu a adoptat recomandările OCDE în sensul unei flexibilități mai mari în abordarea inspecțiilor, și rămâne de văzut cât de bine pregătite și documentate se vor dovedi a fi companiile, în*

momentul în care ANAF le va verifica tranzacțiile și profitabilitatea afectate de perioada de pandemie”, a subliniat Adrian Rus.

Conferința anuală de fiscalitate a EY s-a bucurat și de prezența unor **reprezentanți ai Ministerului Finanțelor și ai ANAF**. Astfel **Alin Chițu**, secretarul de stat în cadrul Ministerului Finanțelor a acoperit mai multe aspecte ale reglementărilor fiscale viitoare și a declarat: *„Am observat că, în contextul ajutorului masiv acordat în perioada pandemiei mediului de afaceri, veniturile la bugetul de stat totuși nu s-au redus. De aceea, în 2022 Ministerul Finanțelor se va concentra pe colectarea mai bună fără să fie nevoie de creșterea taxelor și impozitelor”*.

„SAF-T, e-factura, RO e-transport, alături de toate celelalte proiecte de digitalizare ale ANAF vin în sprijinul contribuabililor, având ca principal beneficiu pentru aceștia reducerea costului conformării pe termen mediu”, a transmis mediului de afaceri și Daniel Tudor, directorul general al Direcției Generale de Management al Riscurilor al ANAF. *„Aceste instrumente vor permite ANAF identificarea timpurie a eventualelor erori și efectuarea unor acțiuni țintite, de scurtă durată pentru remedierea acestora și creșterea conformării fiscale. De asemenea, vom putea să valorificăm de o manieră inteligentă și structurată volumul de date și vom putea operaționaliza pe deplin sistemul de management al riscurilor fiscale”, a mai spus Daniel Tudor.*

Cum se simt companiile – sondaj EY

Aproape 70% dintre respondenții studiului EY care a sondat percepția companiilor despre facilitățile acordate în pandemie și despre măsurile fiscale recente adoptate de Guvern au declarat că au aplicat la facilitățile oferite de stat, în starea de urgență și, ulterior, în starea de alertă. Cele mai importante măsuri de sprijin accesate au fost reducerea la plata impozitului pe profit și indemnizațiile de șomaj tehnic,

ca și amnistia fiscală, a revelat studiul EY.

În schimb, răspunsurile primite la întrebarea despre cât de mult s-au simțit ajutate de sprijinul oferit de stat au fost foarte împărțite, ceea ce ar putea reflecta gravitatea valului crizei cu care s-au confruntat și reacțiile diferite. Astfel, 38% dintre respondenți spun că s-au simțit ajutați mult și foarte mult de măsurile adoptate de Guvern în starea de urgență și în cea de alertă, 34,2% au declarat că suportul primit a fost „nici mult, nici puțin”, iar 27% au spus că a fost „puțin” și „foarte puțin” ce au primit din partea Guvernului.

În ceea ce privește măsurile luate de Guvern în Ordonanța 130 din decembrie, companiile au spus într-o proporție covârșitoare că nu vor aplica pentru măsura amnistiei fiscale prelungite. Ceea ce ar putea însemna, însă, că deja au beneficiat de amnistie, pe de-o parte, pe de alta că „obligatiile ce fac obiectul amnistiei sunt tot cele de dinainte de 31 martie 2020”.

50% dintre companii au decis oprirea acordării de beneficii, drept reacție la eliminarea posibilității acordării de tichete cadou pentru angajații terților. Foarte puține companii – cca 12%, se mai gândesc să acorde altfel de premii către angajații partenerilor sau să mărească onorariile de marketing ale acestora.

Dintre problemele cu care s-au confruntat companiile sau cu care anticipează că se vor confrunța anul acesta, legislația sau reglementările fiscale sunt văzute ca fiind cele mai importante – peste 35% dintre respondenți pronunțându-se în acest sens. Pe locul doi se situează complexitatea fiscală în creștere, cu 26%, iar pe locul trei problemele cu forța de muncă mobilă – pentru aproape 20% dintre participanți. Următoarele locuri sunt ocupate de incertitudinea sau riscurile mai mari în ceea ce privește prețurile de transfer și intensificarea activității de control fiscal. În schimb,

companiile care au participat la studiul EY privesc cu optimism anul 2022 anticipând într-un număr important – aproape 60%, o cifră de afaceri în creștere. O treime planifică menținerea cifrei de afaceri și doar 10% anticipează o reducere.

Impozitarea multinaționalelor cu minimum 15% intră în linie dreaptă. La ce se pot aștepta companiile din România

Autor: Miruna Enache, Partener, Liderul Diviziei de Asistență Fiscală în tranzacții, EY România

Multinaționalele trebuie să fie pregătite: România, prin vocea ministrului său de Finanțe, Adrian Căciu, începe pregătirile pentru implementarea, chiar de la 1 ianuarie 2023, a Directivei privind nivelul minim de impozitare. Cum costurile administrative și de conformare la introducerea impozitului minim global pe profit (GloBE) vor fi minime, așa cum dă asigurări Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), unde va trebui să lucreze cu adevărat Guvernul va fi la adaptarea legislației, astfel încât să ia în calcul toate situațiile specifice și să pregătească norme clare, care să asigure o aplicare ușoară a Directivei europene.

Măsura introducerii unui impozit minim global a fost anunțată drept revoluționară de toată lumea fiscală la jumătatea anului trecut și prevede introducerea unui impozit minim de 15% pe profiturile multinaționalelor și taxarea lor în statele în care realizează profitul.

Din punct de vedere tehnic, OCDE dă asigurări că „regulile GloBE au fost concepute cu scopul de a minimiza costurile și complexitatea, atât pentru autoritățile fiscale, cât și pentru contribuabili, în contextul obiectivelor politicii fiscale ale pilonului doi”. Argumentele Organizației includ faptul că noua măsură utilizează pragurile și definițiile deja cunoscute statelor în raportările pe care trebuie să le realizeze țară cu țară, așa-numitele CbCR. Adică, vor fi folosite informațiile financiare la nivel de entitate și standardele de contabilitate existente, fără ajustări; vor fi excluse din operațiunile dintr-o jurisdicție unde se obțin sub 1 milion euro în profit și 10 milioane euro în venituri.

Intenția este ca entitatea mamă ultimă, cea care are capacitatea de a plăti suma necesară, să plătească o diferență de impozit doar atunci când este cazul. De altfel, viitorul cadru de implementare va include îndrumări administrative suplimentare cu privire la obligațiile declarative și de plată: țările pot dezvolta anumite reguli, pentru a ajuta la atenuarea sarcinilor de conformitate pentru companiile multinaționale.

OCDE ia în considerare și posibilitatea ca nu toate țările, deși majoritatea statelor lumii au aderat la impozitul minim global, să poată aplica reglementarea în același timp și cu privire la același venit cu impozitare redusă.

Pentru a elimina riscul de supraimpozitare, conform regulilor OCDE, se aplică reguli prioritare care asigură dezactivarea regulilor de impozitare minimă globală, în situațiile în care venitul cu impozitare redusă este deja supus impozitului minim în altă parte. În plus, regulile impozitului minim pe profit asigură că toate jurisdicțiile care implementează GLOBE au același punct de plecare, atât cu privire la regim, cât și la interpretare. Cadrul incluziv va asigura, de asemenea, că normele funcționează efectiv într-un mod coordonat pe măsură ce țările trec în faza de implementare.

În plus, țările care adoptă regulile OCDE nu vor fi obligate să introducă taxe interne suplimentare asupra propriilor contribuabili rezidenți, dar pot alege să facă acest lucru. În măsura în care o țară alege să implementeze impozitul minim intern calificat, o astfel de taxă va reduce valoarea taxei suplimentare care ar putea fi altfel aplicabilă, în conformitate cu regulile GloBE și plătită într-o altă jurisdicție.

De exemplu, dacă taxa suplimentară de 100 de euro este datorată într-o anumită jurisdicție, dar aceasta impune propriul impozit intern calificat minim tot de 100 de euro, atunci nu va exista taxă suplimentară datorată, conform regulilor impozitului minim global (GloBE).

Cu o rată de impozitare efectivă minimă de 15%, regulile GloBE sunt de așteptat să genereze aproximativ 150 de miliarde USD în venituri fiscale globale suplimentare pe an. Acestea includ nu doar veniturile așteptate din aplicarea normelor în sine, ci și venituri suplimentare din impozitul pe profit așteptate din reducerea transferărilor de profituri ca urmare a introducerii regulilor. O rată de impozitare efectivă jurisdicțională de 15% reprezintă un pas important față de ratele istorice, adesea foarte scăzute, pentru veniturile din sursele străine ale multinaționalelor.

Se așteaptă că regulile GloBE să reducă presiunea resimțită de guverne în a oferi investitorilor stimulente fiscale, reduceri sau eliminări parțiale ale taxelor. În plus, se așteaptă ca țările în curs de dezvoltare să își poată proteja în continuare baza de impozitare prin aplicarea unui tratat care le va permite țărilor să-și păstreze dreptul de impozitare, pe care, altfel, l-ar fi cedat, în temeiul unui tratat fiscal, asupra anumitor plăți efectuate către părți afiliate din străinătate, care prezintă adesea riscuri BEPS, cum ar fi dobânzi și redevențe.

Dar, dincolo de asigurările oferite de OCDE, să vedem care vor

fi efectele resimțite de companiile din întreaga lume și din România.

În primul rând, Uniunea Europeană a aprobat în decembrie 2021 un proiect de directivă vizând BEPS 2.0, care va introduce din 2023 și, respectiv, din 2024, prevederi comune în statele membre privind aplicarea Reguli de Includere a Veniturilor și, respectiv, a Regulilor de Plăți Sub-impozitate. Astfel, sunt avute în vedere caracteristici proprii Pieței Unice Europene și definițiile și regulile vor trebui implementate în fiecare stat membru. Regulile europene vor acoperi și grupurile domestice care au o cifră de afaceri cumulată de peste 750 de milioane de euro, iar entitatea mamă care aplică Regula de Includere a Veniturilor va plăti impozitul suplimentar, nu doar pentru filialele din jurisdicții terțe, ci și pentru entități rezidente în state membre. Statele membre pot alege să implementeze impozitul suplimentar pentru entitățile din grup situate pe teritoriul lor.

România va trebui să își adapteze legislația pentru a include aceste noi reguli de impozitare, acoperind și situații specifice (cum ar fi microîntreprinderile, situația în care o entitate din grup aflată în România trebuie să aplice impozitul minim suplimentar, chiar dacă nu este societate holding etc.). Pregătirea unor norme clare pentru aplicarea practică a noilor reguli este extrem de importantă (așa cum s-au dovedit extrem de utile normele de aplicare pentru toată legislația europeană implementată la noi).

Guvernele lumii introduc noi

taxe sau le cresc pe cele existente. Ce va face România?

Autor: Alex Milcev, Partener, Liderul departamentului de Asistență Fiscală și Juridică, EY România

Nevoia tot mai acută de bani pentru finanțarea deficitelor generate de pandemie împinge Guvernele lumii să introducă noi impozite sau să le crească pe cele existente. Inclusiv Comisia Europeană a anunțat că are în vedere implementarea a trei noi taxe, de la care așteaptă în perioada 2023-2030 venituri suplimentare de aproape 17 miliarde de euro, pentru susținerea programului NextGeneration. Dacă în vreo țară se mai vorbește despre facilități de natură fiscală, acestea sunt acordate doar investitorilor sau direct indivizilor. Inclusiv China, țara cu cea mai mare creștere economică în ciuda crizei, vorbește despre consolidare fiscală.

Cum ar putea arăta 2022 din punct de vedere fiscal pentru România?

Startul valului de creșteri a fost dat încă de la mijlocul anului trecut, odată cu dezbaterile în Congresul american a Strategiei președintelui american Joe Biden – *Build Back Better Act*. Documentul se bazează pe majorări ale cotelor de impozitare – creștere a ratei impozitului pe venitul companiilor la 26,5%, creștere a cotei maxime pentru câștigurile de capital la 25%, la care se adaugă și o majorare la 15% a GILTI (*Global Intangible Low Tax Income*), pentru a descuraja companiile americane să mute profiturile în afara SUA, recompensându-le pe cele care investesc în America. În general, banii ar trebui să meargă către investiții în crearea de locuri de muncă prin modernizarea infrastructurii și energie verde. Tot în *Built Back Better Act* se vorbește despre

acordarea unui credit fiscal de 10% companiilor americane care fac producție și investesc în revitalizarea lor – „10% Made in America project”.

Și Germania intenționează să crească taxele, între care și taxa pe dioxid de carbon, pentru a accelera programul de energie verde. Doar că Germania se află într-o poziție avantajoasă – a primit mai mult de jumătatea din banii oferiți de Comisia Europeană în 2020 sub forma ajutoarelor de stat și are cea mai mare creștere economică din zona Euro, ceea ce se traduce prin venituri în creștere în 2021. Astfel, potrivit estimărilor autorităților germane, până în 2025, se estimează că toate nivelurile de guvernare – inclusiv local, statal și federal – vor colecta un plus de 179 de miliarde de euro, o creștere marginală a veniturilor anuale ale guvernului german de peste 1,5 trilioane de euro. De asemenea, noul guvern german a anunțat că va oferi scutiri de taxe persoanelor fizice și companiilor în valoare de cel puțin 30 de miliarde de euro. Finanțele plănuiesc, de asemenea, o lege fiscală pentru a ajuta companiile să facă față pandemiei, permițându-le să compenseze pierderile din 2022 și 2023 cu profiturile din anii precedenți.

Polonia, pe de altă parte, a pus la punct „Polish Deal”, prin care își propune să susțină puternic cercetarea-dezvoltarea, proprietatea individuală și indivizii, dar și bugetul prin noi taxe. Cea mai importantă – taxa pe veniturile marilor corporații care nu plătesc impozit pe profit, ce se va calcula ca 0,4% din veniturile acestora, plus 10% din așa-numitele costuri excesive, adică din cheltuielile utilizate în scopuri de optimizare fiscală (utilizarea unor prevederi legale care reduc parțial sau total plățile taxelor). Este de așteptat să afecteze atât societățile, cât și grupurile de companii care raportează pierderi în declarațiile lor fiscale anuale sau a căror profitabilitate este de 1% sau mai puțin.

Investițiile și investitorii sunt răsplătiți, însă, cu o autorizație unică care va privi implicațiile fiscale ale

investiției (așa-numita „Hotărâre 590”) în integralitate. Autorizările vor fi emise de Ministerul Finanțelor investitorilor strategici pentru investițiile care depășesc 100 milioane PLN (peste 20 milioane euro), iar, din 2025, pragul va fi redus la 50 milioane PLN (peste 10 milioane euro). Hotărârea 590 este o nouă formă de asigurare formală a consecințelor fiscale ale unei investiții, care ar trebui să abordeze inclusiv acorduri de stabilire a prețurilor în avans, regula generală anti-abuz și alte aspecte fiscale pentru o perioadă de cinci ani.

China a pășit în martie anul trecut în al 14-lea plan cincinal, axat pe „calitate” și pe consum intern, dar și pe implementarea unor măsuri economice din zona economiei verzi, a noilor tehnologii, creșterea nivelului de trai (după ce se consideră atins obiectivul cincinalului precedent de eliminare a sărăciei absolute), dar și de reducere a dependenței de evoluția economiei globale.

Guvernul a anunțat că își va reduce obiectivul de deficit principal și va face asta prin eliminarea treptată a scutirilor și amânărilor oferite în trecut, ca și prin stoparea emiterii de obligațiuni naționale și locale speciale, destinate în principal finanțării de infrastructură. Deși modestă (de doar 0,1% din PIB) ajustarea evidențiază atenția guvernului asupra utilizării politicii fiscale ca să contracareze presiunile pe creșterea economică.

Unde este România? Dacă majoritatea stelelor lumii întăresc taxarea pentru a-și susține planuri de viitor și au strategii de țară puse la punct, Guvernul nostru nu a comunicat, cel puțin până la acest moment, un astfel de plan specific.

Ceea ce se știe este că deficitul bugetar va fi de 77 miliarde lei, iar datoria publică ajunsă la scadență și rostogolită va fi de 68 miliarde lei.

Finanțarea va veni, în mare parte, din împrumuturi, dar și din

Planul Național de Redresare și Reziliență, finanțat de programul european NextGeneration.

Cele aproape 30 de miliarde de euro ce vor veni dacă România va realiza peste 200 de reforme și peste 290 de investiții, ar putea face o mare diferență în următorii cinci ani. Pe de altă parte însă, trebuie să ținem cont că banii vin la pachet nu doar cu obligativitatea îndeplinirii angajamentelor, ci și cu eliminarea unor facilități fiscale – scutirile pentru angajații din IT sau construcții, modificarea regimului microîntreprinderilor, care a fost frecvent abuzat, și că este doar o problemă de timp până când ele vor deveni realitate. Dar, ca să fim consecvenți și să privim partea bună a lucrurilor, Comisia Europeană nu a impus în niciun fel un calendar strict, spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în alte țări, care au trebuit să se angajeze și să elimine facilitățile fiscale imediat.

O altă oportunitate ar putea veni dacă Guvernul își va îndeplini promisiunea, făcută până acum de mai mulți miniștri de finanțe, de a face utilizabile facilitățile acordate cercetării-dezvoltării. Așa cum am putut constata în repetate rânduri, chiar și în cel mai recent [sondaj](#) realizat de EY, firmele se feresc să aplice facilitățile, temându-se de neclaritățile legislative (cum ar fi colaborarea cu experții care pot valida natura de cercetare-dezvoltare a activităților).

Pe de altă parte, avem și declarațiile recente privind reintroducerea impozitării progresive, deși pe finalul anului trecut au existat multe asigurări că executivul nu are în vedere o astfel de măsură.

La toate acestea se adaugă diferitele inițiative europene care vizează introducerea de noi taxe (comercializarea certificatelor de emisii, mecanismul de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon și cota din profiturile reziduale ale întreprinderilor multinaționale care vor fi

relocate statelor membre ale UE în temeiul recentului acord OCDE/G20 privind realocarea drepturilor de impozitare sunt anunțate cel mai recent), care vin să pună o presiune suplimentară, urmărind o agendă proprie, care ne va afecta politica fiscală.

Tot acest context face ca promisiunea Guvernului de a nu umbla la sistemul de impozitare în 2022, să devină improbabilă. Va fi nevoie de foarte mult control și disciplină pentru ca toți banii suplimentari să vină doar din întărirea colectării. Rolul principal urmează să fie jucat de digitalizarea ANAF – ce, doar prin aplicarea noi declarații SAF-T (Fișierul Standard de Control Fiscal) ar trebui să aducă o creștere a veniturilor fiscale cu 2,5 puncte procentuale din PIB până la finele lui 2025 și o reducere a deficitului de încasare a TVA cu cel puțin cinci puncte procentuale până la jumătatea lui 2026 – „strict din perspectiva îmbunătățirii activității fiscale, fără eliminarea excepțiilor și altele asemenea”, cum a punctat în mai multe declarații publice însăși președinta ANAF. La întărirea colectării va contribui și o altă măsură lansată pe finele lui 2021, E- factura, ce treptat va deveni obligatorie pentru companii.

În concluzie, anul **2022** se anunță unul cu multe incertitudini și ar fi binevenit un plan concret din partea Guvernului privind măsurile de politică fiscală și de modificare a regimului de impozitare, pe următorii doi-trei ani.

Pentru cine și de când se ieftinește căldura?

Autori:

Costin Manta, Partener Asociat, Departamentul de Taxe indirecte, EY România

Florina Parîng, Senior Manager, Departamentul de Taxe indirecte, EY România

Ordonanța de Urgență a Guvernului numărul 130, emisă la finele anului trecut, prevedea, alături de multe altele, și reducerea la 5% a cotei de TVA pentru livrarea energiei termice în sezonul rece, începând chiar cu 1 ianuarie 2022. Măsura

era destinată protejării anumitor categorii de consumatori – populație, spitale publice și private, organizații non-guvernamentale, lăcașe de cult și furnizori de servicii sociale. Dacă vestea a fost binevenită pentru consumatorii protejați, furnizorilor în schimb le-a generat o problemă serioasă, întrucât prevederea nu clarifică momentul sau chiar modul în care furnizorii pot aplica cota redusă, punând sub semnul întrebării implementarea măsurii de protecție.

Ideea susținerii consumatorilor prin scăderea cotei de TVA pentru energia termică destinată populației nu este una nouă, măsura fiind inițial introdusă încă din vara lui 2021, cu aplicabilitate din ianuarie 2022. Față de versiunea din vară a reglementării (care, de altfel, a fost abrogată înainte de a produce efecte), ultimele dispoziții extind categoriile de beneficiari. Pe lângă populație, Ordonanța introduce și mai multe categorii cu funcții sociale vulnerabile, cum ar fi spitale, ONG-uri și furnizori de servicii sociale.

Când ar putea fi aplicată cota de 5%? Ordonanța limitează aplicabilitatea cotei reduse la sezonul rece, mai precis vizează perioada 1 noiembrie – 31 martie a anului următor. Prin urmare, în sezonul rece actual, 2021-2022, consumatorii nu vor putea beneficia decât parțial de reducerea TVA, întrucât cota de 5% este aplicabilă livrărilor de energie termică efectuate începând cu data de 1 ianuarie 2022.

Astfel, la o primă vedere, s-ar părea că intenția legiuitorului a fost de a folosi cota redusă de 5% TVA pentru energia termică consumată după data de 1 ianuarie 2022. În schimb, conform regulilor ce guvernează TVA, nu ar trebui să ne uităm la data consumului efectiv, ci la data prevăzută în contract pentru plată sau data emiterii unei facturi. Cu alte cuvinte, conform regimului de aplicarea a TVA, factura primită în ianuarie 2022 va fi redusă, chiar dacă ea vizează un consum efectiv înregistrat în decembrie 2021.

Și, dacă privim în perspectivă, decalajul dintre consumul efectiv și plată/ facturare se va păstra și pentru sezoanele reci următoare. Astfel, la cum arată regulile curente de TVA și în lipsa unor clarificări specifice în zona livrărilor de energie termică, consumul din luna octombrie s-ar putea factura în noiembrie cu 5% TVA, dar consumul din martie s-ar putea factura în aprilie la cota standard de 19%. În aceste condiții, furnizorii de energie termică vor avea sarcina de a lucra cu două cote de TVA și să se asigure că le aplică corect, baza fiind regulile de TVA prin raportare la prevederile contractelor de furnizare.

O altă „dilemă” cu care se confruntă furnizorii de energie termică este legată de semnificația termenului de „populație”. Mai precis, cine este și cum se identifică populația, plecând de la scopul măsurii: ”de a susține populația și anumite categorii vulnerabile în contextul situației economice actuale”. În lipsa unei definiții exprese a noțiunii, precum și a unor reguli de delimitare, va fi dificilă aplicarea legii având în vedere varietatea de cazuri practice existente.

Spre exemplu, dacă furnizorul încheie un contract cu o asociație de proprietari pentru livrarea de energie termică către locatarii unui bloc în care există atât proprietari persoane fizice, cât și persoane juridice (altele decât cele vizate de reducerea cotei), apare întrebarea dacă furnizorul va putea emite o factură cu 5% TVA către respectiva asociație de proprietari. Sau dacă va avea, de exemplu, obligația să identifice categoriile de beneficiari care reprezintă „populație” (am putea presupune că este vorba despre beneficiarii persoane fizice, celelalte categorii fiind excluse). Mai mult, dacă ar exista o asemenea obligație, cum ar putea fi aceasta îndeplinită în practică? Care sunt verificările minime necesare pe care trebuie să le realizeze furnizorii de energie termică și până unde ar putea merge? Ar trebui să implice asociația de proprietari și să îi solicite direct informații privind calitatea proprietarilor (persoane

fizice sau persoane juridice)? Sau să solicite informații din partea altor autorități, cum ar fi direcțiile de impozite și taxe locale sau Registrul Comerțului? În lipsa unor precizări exprese, rămâne de văzut dacă, cât de complexe și cât de probabile ar trebui să fie aceste „investigații” suplimentare din partea furnizorilor.

În lipsa unei posibilității legale de delimitare, furnizorii ar putea fi tentați, din prudență și din dorința de simplitate, să aplice cota standard de 19%. În acest caz, nu ar mai fi îndeplinit însuși scopul reglementării – ușurarea poverii consumatorilor finali și nu ar trebui prin urmare să fie o opțiune practică. Mai mult, aplicarea cotei reduse nu este opțională, deci furnizorii nu pot alege aplicarea cotei standard.

Pe de altă parte, aplicarea cotei reduse de 5% pentru toate livrările de energie termică ar implica posibilitatea ca de reducerea TVA să beneficieze și persoanele juridice neeligibile, contrar scopului măsurii. Mai mult, o astfel de abordare ar expune furnizorii de energie termică riscului ca autoritățile fiscale să impună TVA suplimentară la momentul controlului, poate chiar după câțiva ani de operare în acest mod (însoțită de dobânzi și penalități).

Aceste aspecte reprezintă doar o parte dintre nelămuririle ce apar la o primă încercare de aplicare a legii. Așteptăm cu interes cu toții, dar mai ales consumatorii, eventuale clarificări privind modul de aplicare a legii pentru a ne bucura de costuri reduse cu încălzirea, „scutite” de expuneri fiscale suplimentare.

Redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții

Autori:

Matei Dimoftache, Partner, Head of Banking & Finance, Duncea, Ștefănescu & Associates

Alexandra Leaua, Associate, Duncea, Ștefănescu & Associates

În Monitorul Oficial al României nr. 1.256/31.12.2021 a fost publicată **Legea nr. 320/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar („Legea 320/2021”)**.

Legea 320/2021 asigură transpunerea fidelă a prevederilor Directivei (UE) 2019/879, inclusiv a clarificărilor furnizate de Comisia Europeană în cadrul întâlnirilor organizate de către aceasta, pentru a asigura o implementare uniformă a

Directivelor Europene la nivel național de către statele membre ale Uniunii Europene.

■ Domeniul de aplicare:

Noile prevederi ale Legii nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar („Legea 312/2015”) se aplică:

1. instituțiilor de credit și firmelor de investiții, persoane juridice române;
2. instituțiilor financiare, persoane juridice române, care sunt filiale ale unei instituții de credit, ale unei firme de investiții ori ale uneia dintre societățile de tipul celor prevăzute la lit. c) sau d), persoane juridice române sau dintr-un alt stat membru și care sunt acoperite de supravegherea la nivel consolidat a întreprinderii-mamă, persoană juridică română sau dintr-un alt stat membru, în conformitate cu prevederile art. 6-17 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, cu modificările ulterioare;
3. societăților financiare holding, societăți financiare holding mixte și societăți holding cu activitate mixtă, persoane juridice române;
4. societăților financiare holding-mamă din România, societăți financiare holding-mamă din Uniunea Europeană, societăți financiare holding mixte-mamă din România, societăți financiare holding mixte-mamă din Uniunea Europeană, persoane juridice române;
5. sucursalelor stabilite pe teritoriul României ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții din state terțe.

■ Legea 320/2021 vizează, în principal, următoarele:

- definirea unor concepte noi precum „entitate de rezoluție” și „grup de rezoluție”;
- modificarea dispozițiilor care reglementează (i) planificarea rezoluției, inclusiv din perspectiva identificării entităților/grupurilor de rezoluție; (ii) stabilirea unei cerințe MREL („cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile”) adecvate pentru asigurarea unei capacități satisfăcătoare de absorbție a pierderilor și de recapitalizare;
- introducerea unor prevederi care să asigure o cerință MREL îmbunătățită pentru instituțiile de tip G-SII („instituții globale de importanță sistemică”) dar și pentru alte instituții de credit importante, prin alinierea la standardul Listei termenilor și condițiilor privind capacitatea totală de absorbție a pierderilor („TLAC”), atât în ceea ce privește nivelul cerinței, cât și în ceea ce privește criteriile de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de instrumentele de datorie luate în calcul la determinarea cerinței;
- introducerea de prevederi privind aplicarea cerinței MREL în cazul rețelelor cooperatiste, precum și de dispoziții privind derogările ce pot fi acordate la îndeplinirea cerinței MREL în cazul casei centrale și a cooperativelor de credit afiliate la aceasta;
- introducerea de prevederi care asigură descrierea procesului de luare a deciziilor cu privire la cerința MREL internă și cerința MREL externă, în cadrul colegiilor de rezoluție;
- introducerea, în sarcina instituțiilor de credit, a unor obligații de raportare către autoritățile competente, precum și a unor obligații de publicare în legătură nivelul și componența cerinței MREL;
- introducerea unor prevederi referitoare la condiții de

conduită, cu scopul de a preveni vânzarea excesivă a instrumentelor de datorie eligibile pentru calculul cerinței MREL către clienții retail care nu au o înțelegere corespunzătoare a riscurilor aferente deținerii instrumentelor respective;

Astfel, potrivit Legii 320/2021, pentru vânzarea către clienți de tip retail din România, *i*) **trebuie îndeplinite cerințele prevăzute la art. 87 alin. (3) și (4) din Legea nr. 126/2018 privind piețele de instrumente financiare**, iar *ii*) **cuantumul inițial investit într-unul sau mai multe instrumente de datorie eligibile trebuie să fie de cel puțin 50.000 EUR.**

- extinderea aplicabilității prevederilor care vizează conversia și reducerea valorii și în cazul instrumentelor de datorie eligibile pentru calculul cerinței MREL, nu numai în cazul instrumentelor de fonduri proprii (de nivel 1 suplimentar și de nivel 2), atunci când instituția de credit atinge punctul de neviabilitate;
- modificări în ceea ce privește funcționarea colegiilor europene de rezoluție în cazul grupurilor care au întreprinderea – mamă într-un stat terț;
- modificări în ceea ce privește cerința de a include recunoașterea contractuală a efectelor instrumentului de recapitalizare internă în acorduri care guvernează instrumente de datorie reglementate de legislația statelor terțe;
- situația în care se adaugă în contract o clauză în temeiul căreia datoria respectivă poate face obiectul măsurii de reducere de valoare, conversie, anulare impuse de către autoritatea de rezoluție;
- introducerea de prevederi referitoare la recunoașterea contractuală a competențelor de suspendare a obligațiilor în caz de rezoluție;
- introducerea obligației în sarcina instituțiilor de credit și entităților cărora li se aplică Legea 320/2021

de a include în orice contract financiar la care acestea sunt parte, și care este reglementat de legislația unui stat terț, clauze prin care părțile prevăd că respectivul contract financiar poate face obiectul exercitării competențelor de suspendare sau de limitare a unor drepturi și obligații ale autorității de rezoluție;

- introducerea obligației în sarcina întreprinderilor-mamă din Uniunea Europeană, persoane juridice române, de a se asigura că filialele lor din state terțe prevăd în contractele financiare care intră în domeniul de aplicare a Legii 320/2021, a unor clauze care să excludă posibilitatea ca exercitarea competenței autorității de rezoluție de a suspenda sau a limita drepturile și obligațiile întreprinderii-mamă din Uniunea Europeană să constituie un motiv întemeiat pentru încetarea anticipată, suspendarea, modificarea, exercitarea drepturilor de a stinge sau de a compensa drepturi sau obligații, sau de a executa garanțiile reale;
- introducerea de prevederi care vizează noi competențe pentru autoritatea de rezoluție:

i) de a interzice distribuirea de către instituțiile de credit atunci când nu este îndeplinită cerința amortizorului combinat, luată în considerare suplimentar față de cerința MREL determinată în funcție de valoarea totală a expunerii la risc;

ii) competențe în vederea soluționării încălcărilor cerinței MREL;

iii) de a se asigura că, în perioada de suspendare, deponenții nu întâmpină dificultăți financiare;

iv) de a limita executarea garanțiilor reale;

v) de a suspenda obligațiile de plată ale unei instituții de credit, anterior rezoluției (cunoscută sub denumirea de „instrument de moratoriu”).

Referitor la competența de suspendare a obligațiilor de plată,

inclusiv în ceea ce privește depozitele eligibile, Legea 320/2021 stabilește că exercitarea acestei competențe este posibilă dacă:

1. autoritatea de rezoluție evaluează cu atenție impactul pe care l-ar putea avea exercitarea respectivei competențe asupra bunei funcționări a piețelor financiare și
2. ia în considerare legislația națională care protejează drepturile creditorilor și egalitatea de tratament a creditorilor în procedura de insolvență.

De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că:

1. în cazul în care autoritatea de rezoluție exercită **competența de suspendarea obligațiilor de plată sau de livrare** în ceea ce privește **depozitele garantate**, Legea 320/2021 stabilește că acele depozite nu sunt considerate indisponibile în sensul Legii 311/2015 privind schemele de garantare a depozitelor și Fondul de depozitelor bancare;
2. în cazul exercitării **competenței de suspendare a obligațiilor de plată sau de livrare** în ceea ce privește **depozitele eligibile**, autoritatea de rezoluție se asigură că deponenții au acces la un quantum zilnic adecvat din depozitele respective, determinat ca raport dintre valoarea cheltuielilor totale medii lunare pe o gospodărie și numărul mediu de zile din trimestrul imediat anterior datei de referință, pe baza datelor publicate de Institutul Național de Statistică.

■ Alte modificări și completări aduse Legii 312/2015:

Distinct de modificările aduse Legii 312/2015 în vederea asigurării transpunerii Directivei 2019/879/UE, Legea 320/2021 vizează o serie de alte modificări privind:

- realizarea de corecții de natură formală asupra textului inițial al legii;
- clarificarea anumitor prevederi pentru a facilita înțelegerea textului, ca urmare a:

i) corespondenței cu instituțiile de credit de la momentul intrării în vigoare a Legii 312/2015;

ii) identificării de către Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, unor inconsistențe ale textului legal sau a lipsei de reglementare a unor aspecte, care au determinat dificultăți în aplicarea prevederilor legii.

- procesele operaționale și decizionale;
- revizuirea unor prevederi privind administratorul temporar:

i) introducerea ipotezei în care funcționarea organului de conducere al instituției de credit este împiedicată din motive precum vacantarea simultană a tuturor posturilor existente în cadrul organului de conducere ori imposibilitatea membrilor organului de conducere de a exercita responsabilitățile încredințate;

ii) inserarea competenței administratorului temporar de a efectua, în ipoteza anterior menționată, evaluarea conducătorilor unei instituții de credit, potrivit prevederilor în materie cuprinse în OUG 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului („OUG 99/2006”).

- introducerea unor prevederi referitoare la crearea unui mecanism flexibil de guvernare a proceselor și de formalizare a deciziilor Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de rezoluție;
- revizuirea prevederilor referitoare la *instituția-punte*, inclusiv din perspectiva corelării cu prevederile OUG 99/2006;
- introducerea de prevederi referitoare la competența

generală a Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de rezoluție, de a colecta informații și de a efectua inspecții, atât în etapa de planificare, cât și în etapa de rezoluție;

- introducerea de prevederi referitoare la competența Băncii Naționale a României de a dispune măsuri, separat de aplicarea de măsuri sancționatoare și sancțiuni administrative (similar OUG 99/2006), precum și circumstanțierea situațiilor în care pot fi aplicate acestea;
- consolidarea cadrului legal privind regimul aplicării sancțiunilor administrative și a măsurilor sancționatoare;
- introducerea unor prevederi privind competența Băncii Naționale a României de a emite reglementări secundare în aplicarea legii și a actelor europene, precum și de a emite instrucțiuni și precizări prin care să se asigure transpunerea legislației relevante adoptate la nivelul Uniunii Europene și prin care să se urmărească implementarea celor mai bune practici internaționale în domeniul redresării și rezoluției;
- introducerea unor prevederi cu privire la:

i) conformarea unor instituții de credit și a unor entități prevăzute de lege cu ghidurile și recomandările emise de Autoritatea Bancară Europeană („ABE”), potrivit instrucțiunilor/precizărilor emise de Banca Națională a României;

ii) competența Băncii Naționale a României de a interveni în caz de neconformare.

În acest sens, s-a prevăzut posibilitatea ca Banca Națională a României să facă recomandări instituțiilor de credit și entităților și/sau să poată dispune măsuri în situația în care acestea nu asigură implementarea corespunzătoare a instrucțiunilor/precizărilor emise de Banca Națională a României cu privire la ghidurile și recomandările emise de

ABE.

■ Amendamente aduse altor acte normative:

Amendamente cu privire la **Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență:**

- introducerea unor prevederi care să asigure faptul că, în procedura obișnuită de insolvență, creanțele care rezultă din elemente ale fondurilor proprii au un rang de prioritate inferior celui acordat oricărei alte creanțe subordonate;
- introducerea unor prevederi potrivit cărora instrumentele care sunt doar parțial recunoscute în categoria fondurilor proprii trebuie să fie tratate drept creanțe rezultate din fondurile proprii pentru valoarea lor integrală.

Amendamente cu privire la **Legea nr. 253/2004 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare:**

- introducerea unor dispoziții pentru preluarea unor concepte introduse de Regulamentul (UE) 648/2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții pentru a se asigura o înțelegere comună a termenilor utilizați în diferitele instrumente juridice.

■ Dispoziții tranzitorii:

Legea 320/2021 a intrat în vigoare la data de **03.01.2022** (la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României).

Prin excepție, anumite prevederi vor intra în vigoare la data de **01.01.2024**.